

FORSKNINGSUTVALGET
Universitetet i Bergen

Arkivkode:

FU-sak : 20/11

Sak nr.:

Møte: 24.08.11

FP7 ved UiB

Kort om FP7

FP7 er EUs rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling i perioden 2007-2013. Totalbudsjettet av ca 53 milliarder € fordeles på 4 hovedaktiviteter/programmer:

- Collaboration (tematiske føringer innen klima, helse, mat, landbruk og fiskeri, IKT, transport, energi, samfunnsvitenskap, sikkerhet, romforskning og nanoteknologi/nanomaterialer)
- Ideas (European Research Council ERC) med frie grunnforskningsprosjekter til yngre og etablerte fremragende forskere enten individuelt (ERC starting og advanced grants) eller i felleskap (nye ERC synergy ordningen)
- People (Marie Curie) med individuelle stipender til erfarne forskere (IIF, IEF, IOF og CIG) og nettverksbygging: Initial training network til PhD utdanning, IRSES til forkerutveksling med land utenfor Europa og IAPP til utveksling med industrien. Grunnforskningsorientert ordning.
- Capacities omfatter tre forskjellige ordninger: Science in society, Research for the benefit of SMEs (SMBer kjøper forskningstjenester fra forskningsinstitusjoner), og infrastrukturprogrammet

UiBs deltakelse i FP7

Deltakelse i EUs rammeprogrammer er et viktig virkemiddel for å videreutvikle UiB som et internasjonalt anerkjent forskningsuniversitet. UiB har deltatt aktivt i rammeprogrammene helt siden dette ble mulig for norske institusjoner, både som partner og som koordinator. Etter en forsiktig oppstart i 3RP, kom UiB og andre norske institusjoner med på lik linje med forskningsinstitusjoner i Europa f.o.m. det fjerde rammeprogrammet. I det femte rammeprogrammet oppnådde UiB bl.a. at tre av våre store infrastrukturer fikk EU-finansiering og status som europeiske infrastrukturer. I tillegg fikk UiB EU-finansiering for hele tolv Marie Curie" training sites", noe som var unikt i Norge på den tiden og som sammen med infrastrukturprosjektene fikk stor betydning for faglig utveksling med internasjonale samarbeidspartnere. UiB hadde til sammen rundt 100 EU-prosjekter i 5RP. Med det sjette rammeprogrammet (2003-06) gikk utviklingen mot stadig større prosjekter

noe som viste seg å bli en utfordring for mange norske miljøer. I løpet av 6RP oppnådde UiB rundt femti EU-kontrakter hvorav fire var store integrerte prosjekter koordinert ved UiB.

Universitetet har hatt en tradisjon for å ta koordineringsansvar for større samarbeidsprosjekter som involverer forskere fra mange land. I det syvende rammeprogrammet er 11 av de 72 kontraktene UiB hittil har inngått, nettopp slike større UiB-koordinerte samarbeidsprosjekter.

UiBs deltakelse i ERC:

ERC / Ideas er det av de fire delprogrammene i 7RP som har mest fokus på grunnforskning. Det passer derfor svært godt med UiBs forskningsstrategi og – profil. Samtidig er konkurransen om ERC-stipender svært skarp. Det har vært arbeidet systematisk med å få forskningsmiljøene ved UiB på banen i forhold til ERC- utlysningene, noe som har gitt resultater så langt.

Antall søknader til ERC holdt seg stabilt høyt i 2009 og 2010. Det ble i 2010 sendt totalt 23 ERC-søknader fra UiB, 13 til starting-grants-ordningen og 10 til advanced-grants-ordningen . To av disse oppnådde ERC-finansiering – ett Starting Grant og ett Advanced grant. Dessverre valgte starting-grant-vinneren å flytte ERC-prosjektet til Frankrike etter å ha fått tilbud om en tenure-track-stilling der. Informatikk-miljøet rundt fjordårets Advanced Grant-vinner ved UiB, Fedor Fomin, blir omtalt som verdensledende på sitt felt av det internasjonale ekspertpanelet som evaluerte søknaden. I 2011 kom 5 ERC Starting grant søkere til andre runde (en søker innen physical sciences and engineering domenet og firesøkere innen social sciences and humanities). Det ble gjennomført intervjuutrenings for alle UiB søkere i samarbeid med NFR og konsultantselskapet Yellow Research.

Totalt har UiB fire ERC-prosjekter – tre Advanced Grants innvilget i 2009 og ett i 2010. I tillegg kom en av 2010 søkerne inn under Forskningsrådets nasjonale finansieringsordning for Starting-Grant-søkere som tilfredsstillt ERCs excellence-kriterier, men som av budsjettårsaker ikke får ERC-bevilgning. Prosjektet kan dermed gjennomføres med nasjonale midler.

De fire UiB-forskerne som er blitt tildelt det europeiske toppstipendet ERC Advanced Grant er innen henholdsvis biologi, psykologi, arkeologi og informatikk. Stipendiene gir ca.20 millioner kroner til hver av forskerne over en periode på fem år. Universitetet vil supplere med tilleggsmidler (25%). Tildelingen er et resultat av en langsiktig institusjonell faglig prioritering med sterk forankring og støtte i universitetets faglige ledelse på alle nivåer.

Det er fortsatt stor interesse for ERC Starting Grants blant kandidater som er i målgruppen for disse. UiB var først ute med å tilby kurs for søkere årlig i samarbeid med eksterne leverandører, en aktivitet som dannet modellen for Forskningsrådets nasjonale kurs. Når det gjelder Advanced Grants ser vi at en del av våre beste forskere som kunne være aktuelle kandidater avstår av kapasitetshensyn.

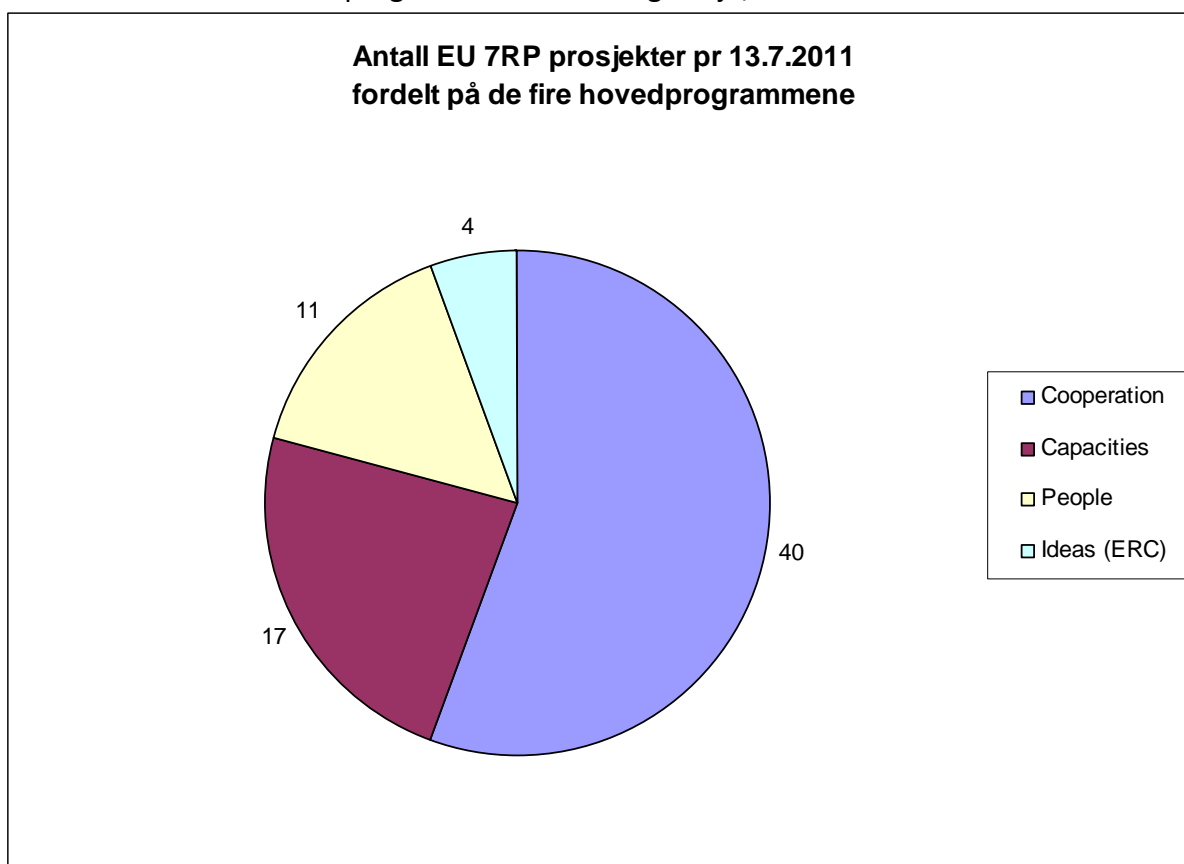
Tabell1: Oversikt over søknader til ERC fra UiB

år	2007	2008	2009	2010
StG	13	6	15	13

AdG	6	10	9	10
runde 2	2/0	0/6	2/3	5
tildelt	0/0	0/3	1/1	

Om UiBs deltakelse i 7RP generelt

Hittil har UiB inngått 72 kontrakter med EU-kommisjonen fordelt på de fire delprogrammene (se figur under). Flest kontrakter er inngått under delprogrammet cooperation (40 av 72) hvor de tematiske underprogrammene helse og miljø/klima dominerer UiBs deltakelse.

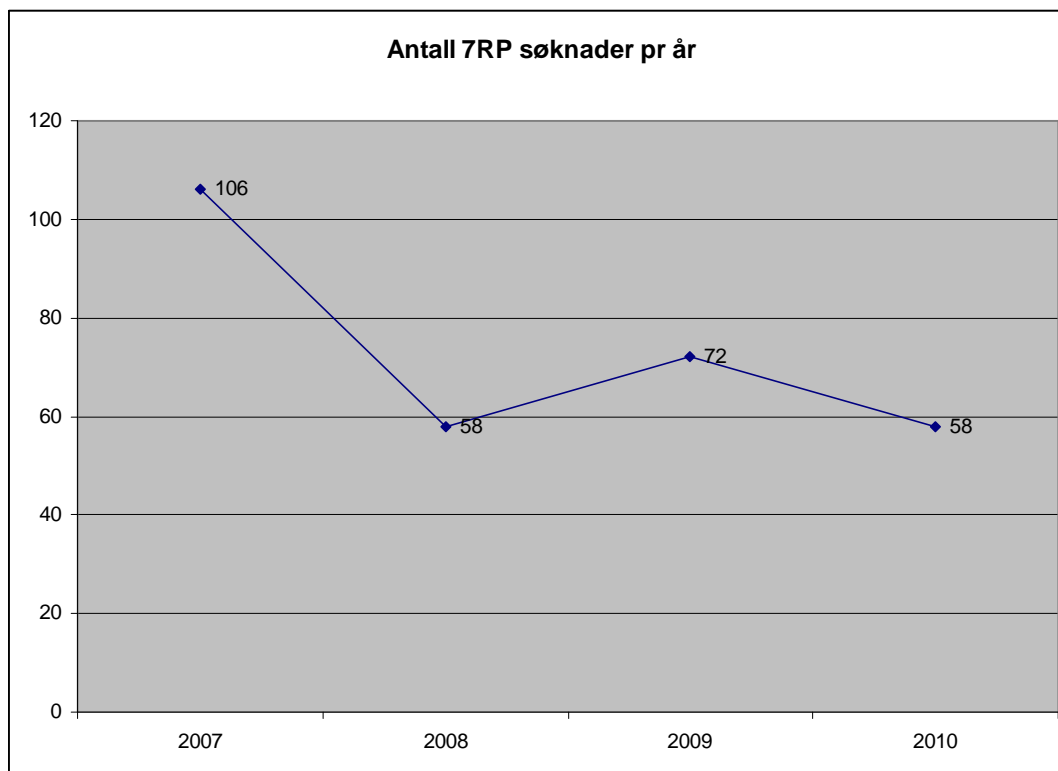

Søknadsaktiviteten var høyest ved starten av 7RP med hele 106 innsendte søknader i 2007, mens antallet i 2010 var 58 (se figur under). Søknadsaktiviteten er høyest ved MN-fakultetet (138 av totalt 294 søknader hittil i 7RP), fulgt av det medisinsk-odontologiske fakultet (82 søknader), HF-fakultetet (30), SV-fakultetet (28) og Psykologisk fakultet (10).

Søknadene er fordelt over alle delprogrammene. Størst aktivitet finner man i Cooperation-programmet hvor UiB i 2010 deltok i 23 søknader, flest i det tematiske programmet for helse (12 søknader). Det var også stor interesse for utlysningen på europeiske forskningsinfrastrukturer under capacities-programmet. UiB ser ut til å videreføre tradisjonen fra 5RP med å ta en koordinerende rolle i arbeidet for å få på plass felles europeiske forskningsinfrastrukturer. UiB koordinerer norsk deltakelse i 3 slike programmer på ESFRI-roadmap 2006: Bioinformatikk (ELIXIR); språkteknologi (CLARIN); Havforskning/klima (EMSO). Søknad om støtte til "construction phase" ble sendt INFRASTRUKTUR-programmet i 2010. I tillegg koordinerer UiB norsk deltakelse 3 programmer som er i "preparatory phase" på ESFRI-roadmap 2008: marinbiologi (EMBRC), Bildebehandling (EU-BioImaging), Modelldyr (INFRAFRONTIER) UiB deltar også som partner i en rekke ESFRI-programmer med ekstern koordinator.

Etter hvert som de mest aktive søkermiljøene har lyktes i konkurransen om EU-midler viser det seg at miljøene blir mindre aktive og at kapasiteten til å initiere nye prosjekter kan være begrenset. Dette kan forklare noe av nedgangen i søknadsaktivitet ved UiB. Samtidig ser vi at flere av UiBs mest internasjonalt orienterte fagmiljøer blir invitert med som partnere i prosjekter initiert ved andre institusjoner. De blir altså sett på som attraktive samarbeidspartnere som besitter verdifull kompetanse.

EU vil i de siste årene av 7RP (2011 og 2012) ha utlysninger med større budsjetter enn tidligere, noe som burde åpne for større norsk deltakelse i 7RP, også fra miljøer som til nå ikke har deltatt aktivt. Samtidig vil deltakelse i siste del av 7RP kunne ha betydning mht å posisjonere våre fagmiljø for deltakelse i 8RP. Det vil derfor være viktig fortsette med lokale og nasjonale tiltak for å stimulere og posisjonere fagmiljøene for deltakelse i 7RP.

initiativer? Hvilken effekt vil dette ha på Forskningsrådets nasjonale programmer? Hva vil økt fokus på innovasjon bety for UiBs muligheter i det fremtidige rammeprogrammet? Slike spørsmål blir det viktig å følge med på framover.

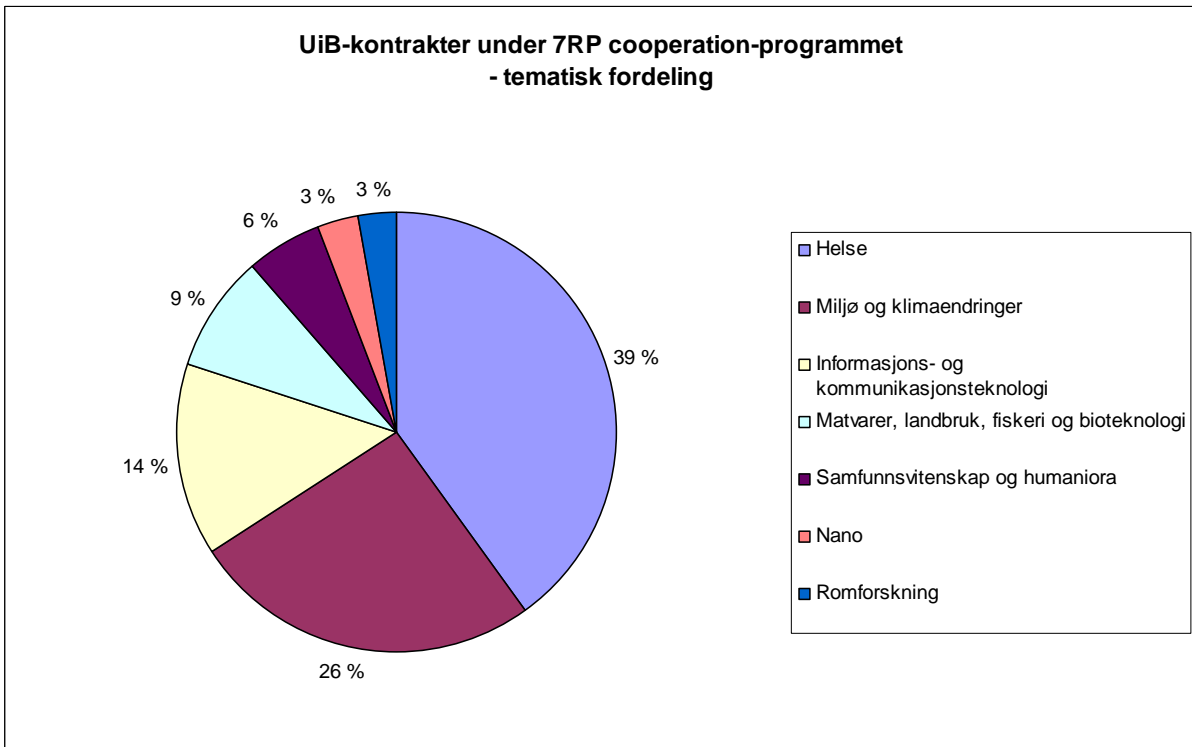
Regnskap for EUs rammeprogrammer

UiBs regnskaper for årene 2008-2010 viser at prosjektaktiviteten knyttet til det 7. rammeprogrammet har økt (se figur under).

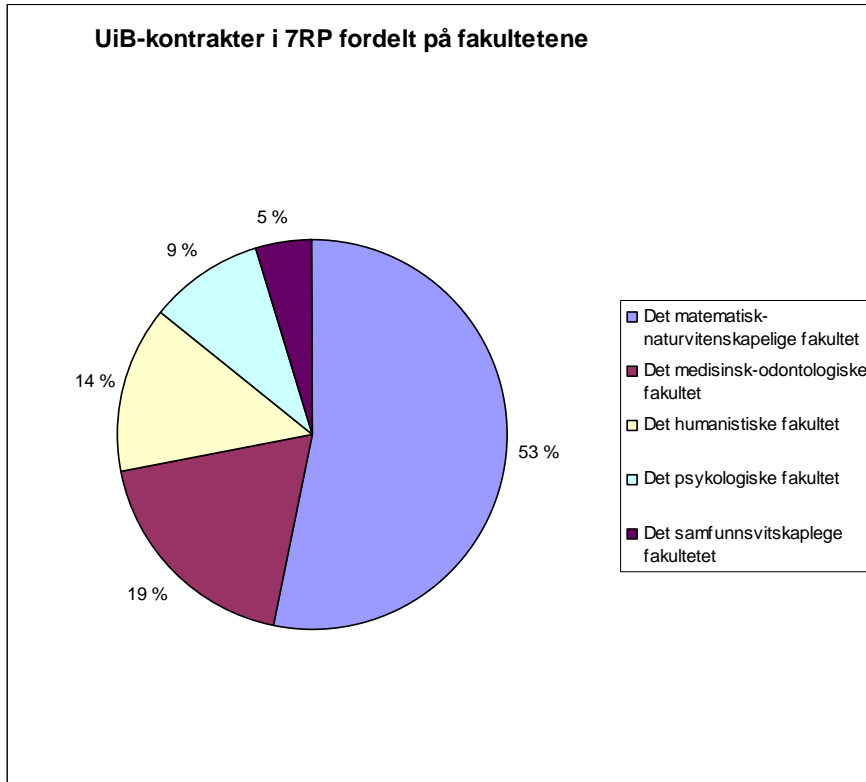
Deltakelsesstatistikker i EUs Cooperation programmet

Prosjektdeltakelsen er størst i cooperation-programmet og fordeler seg slik mellom de tematiske programmene (se figur):

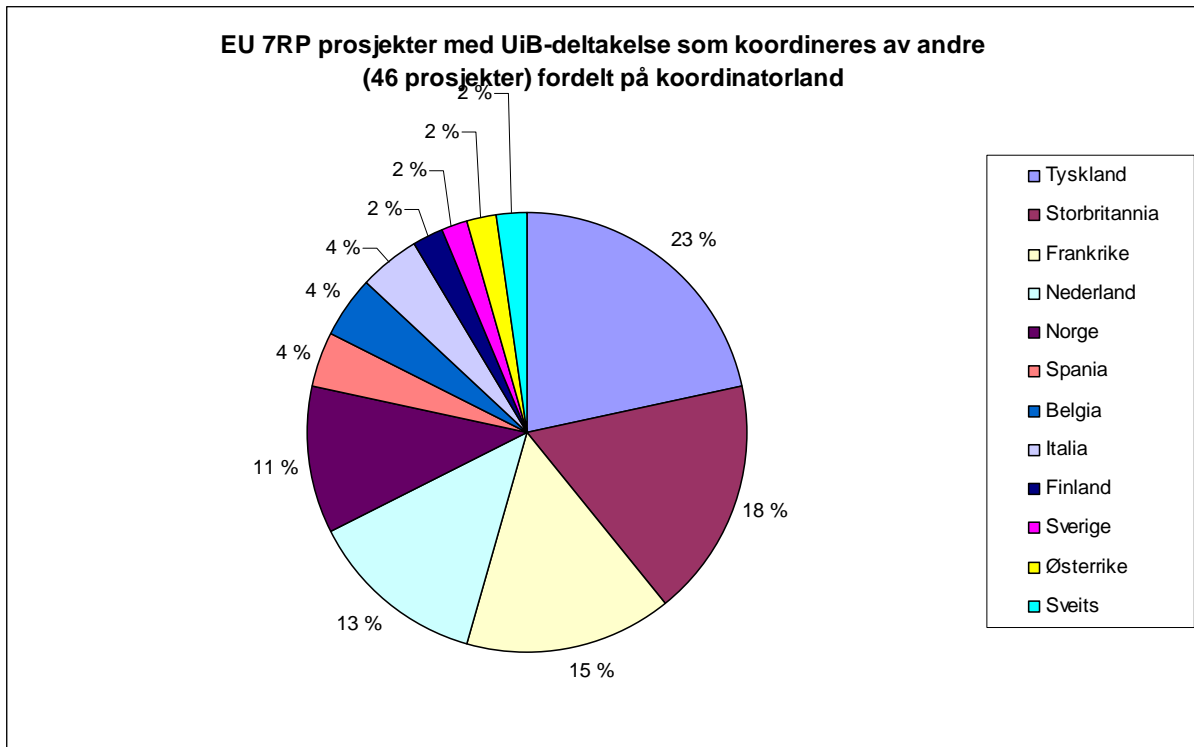
Vi ser at UiB-miljøer som har en sterk internasjonal posisjon innen klima og miljø lykkes godt i konkurransen om EU-midler. Det samme gjelder innenfor helse hvor UiB koordinerer 3 og er partner i 10 prosjekter. Under capacities-programmet er UiB svært aktiv i underprogrammet "science in society" hvor senter for vitenskapsteori har hele 5 prosjekter hvorav 2 koordinerte.

Størst er prosjektaktiviteten ved MN-fakultetet, men også det medisinsk-odontologiske fakultet har mange prosjekter.

Den internasjonale dimensjonen står selvsagt sterkt i EU-prosjektene. UiB samarbeider med hele 47 land gjennom 7RP-prosjektene. Flest prosjekter innebærer samarbeid med Tyskland, Storbritannia, Frankrike, Nederland, Italia og Norge, men EU-samarbeidet strekker seg også til land som USA, Kina, Japan, afrikanske og latinamerikanske land. EUs 7. rammeprogram er slik svært viktig som virkemiddel for å opprettholde og videreutvikle UiB som et internasjonalt anerkjent forskningsuniversitet.

I prosjekter hvor UiB deltar som partner er det oftest Tyskland, Storbritannia og Frankrike som har koordinatorsansvaret (se figur under).

I tillegg til den internasjonale dimensjonen ved prosjektene, ser vi at UiBs deltakelse i FP7 også innebærer samarbeid med andre forskningsutførende institusjoner og også med næringsliv i regionen.

EUs rammeprogrammer – planer for 2011:

UiB tar også sikte på å opprettholde søknadsaktiviteten til ERC – ordningene på 2010-nivå, både for etablerte og unge forskere.

Om UiBs deltakelse i FP8- Horizon2020 og JPlene

Ved UiB vil man følge utviklingen fram mot neste rammeprogram som fikk navnet Horizon2020 nøy. Budsjettet er anslått til å bli ca 80 milliarder €, det er derfor viktig å søke å påvirke programmets utforming i en retning som passer for universitetet gjennom den nasjonale konsultasjonsprosessen. Vi registrerer at det vil bli et enda sterkere fokus på innovasjon i det neste rammeprogrammet, samtidig som såkalt joint programming vil legge beslag på en stor del av EU-budsjettet. Slike nye signaler reiser en rekke spørsmål. For eksempel ser det ut til at såkalte European Innovation Partnerships vil bli viktige, men i hvilken grad vil dette påvirke UiB og universitetets muligheter til å delta i 8RP? Hva vil det si for UiB og andre norske universiteter at Norge går inn i en rekke joint programming

Såkalte "joint programming initiatives" (JPI) knyttet opp mot store samfunnsutfordringer som klima, mat, sunne hav og sjøer, er tematisk interessant for flere av fagmiljøene ved UiB. JPlene blir i stor grad finansiert gjennom forskningsrådene i deltakerlandene og er derfor ikke en del av Horizon2020. Mulighetene til å delta i disse programmene vil i stor grad avhenge av den praktiske utformingen – både av konkrete utlysninger og

finansieringsinstrumenter. Det blir derfor viktig, som departementet allerede har lagt opp til gjennom konsultasjonsprosessen som ble startet i oktober 2010, at norske fagmiljøer og institusjoner blir tatt med på råd underveis i prosessen fram mot utlysninger.

ah 15.08.11